

Overweging: GOD ZIET HET AAN: JA, HET IS GOED!

Onlangs was ik voor een training in Fort de Klop nabij Utrecht. Om er te komen had ik een auto van een vriendin geleend. Met een radio erin, fijn, ik ben dol op autorijden. Op de terugweg, terwijl de routewijzer mij met een rustige stem naar de A2 loodste, zag ik vanuit mijn ooghoek een benzinstation verschijnen. Ik sloeg de weg af om er te gaan tanken. De vrouw in de routewijzer wist niets van mijn plannen en dacht er anders over. Ze zei vastberaden, zonder veel affect: 'Ga terug naar de route'. Ik deed dit niet. Integendeel, ik reed precies de andere kant op. Heerlijk. Ik fantaseerde erover om de routewijzer in te stellen op bestemming Nijmegen. En dat die vrouwenstem steeds zou zeggen, 'ga terug naar de route'. En ik die dat niet zou doen.

Onder het rijden was ik ook aan het dromen over de overweging van vanmorgen, de opening van onze serie over de schepping en de aarde. Dat thema heeft vandaag de dag direct betrekking op de milieuproblematiek. Ik dacht, als ik zeg, '*ga terug naar de route*', gaat dat niet werken. Dat roept het tegendeel op.

Zelfs al is het evident hetgeen dat gezegd moet worden. De mensheid is immers losgeslagen, uit de bocht gevlogen. En de aarde is uitgeput, ze kraakt in haar vergiftigde voegen.

Op een feestje later sprak ik iemand die in de duurzaamheid werkt als adviseur. Ze vertelde dat het de kunst is om bij de klanten een *klimaatdepressie* te voorkomen. Kent u die aandoening, een *klimaatdepressie*? Dat je denkt: 'waar doe ik het voor?' Zij benadrukte: wij moeten de lichtpunten blijven noemen. Zoals de zure regen waartegen we wat hebben gedaan. Ze noemde er nog een paar, en eindigde met als hoogtepunt: de klimaatop in Parijs. 'Het kwam dit keer echt tot afspraken', sprak ze verheugd, en een beetje verbaasd. De hoopvol gestemden spreken zelfs over een "symbolisch einde van het fossiele tijdperk". Iets wat nooit gelukt was zonder de 3.6 miljoen mensen die een petitie ondertekenden, en de talloze klimaatmarsen en -festivals die overal plaatsvonden. (Wellicht was u erbij).

Er is dus hoop: wij kunnen wat, wij doen wat. Evengoed, er moet een klein wonder gebeuren willen wij de aarde het komende decennium niet nog een graad of meer opwarmen.

Ik vroeg me af of we zonnepanelen op de kerk mogen leggen, al is het een rijksmonument. Kunnen we een zonnepaneel-commissie inschakelen? Maar nee, laten we nu niet meteen in de actie schieten. Laten we nog even stilstaan bij de laag eronder, onderzoeken hoe het komt dat de mensheid zo langzaam naar de aarde terug-beweegt.

Naderhand dacht ik er nog eens over na waarom het zo heerlijk is om die betweterige vrouwenstem in de auto te negeren. Ik wil zelf bepalen wat ik doe, en dat lijkt me heel gezond. En in het geval van de routemevrouw in de auto was het ook zo fijn dat ik *volstrekt ongestraft* mijn zin kon doordrijven. Zij kon immers niets tegen me beginnen.

Met de aarde lijkt het ook wel zo. Wij gaan op onze eigen koers door, en ze zegt weinig terug. Ja, een ijsbeer raakt in moeilijkheden hier en daar, en het is wat eerder zomer, maar direct lik op stuk geven doet ze niet. De klap komt later.

Goed, we willen onze eigen wil volgen. Wat is het dan eigenlijk, dat wat we *zelf willen*? Hebben we een duidelijk visioen voor ogen, of desnoods -en misschien beter nog- een onduidelijk visioen? Wat zegt de dichter van dat eerste scheppingsgedicht uit Genesis er eigenlijk over?

De dichter plaatst de mensen in een groot verband, met al het andere levende. Zelfs God is er in zekere zin deel van. God is geen Alleenheerser die uit het Niets naar eigen zin van alles tevoorschijn tovert. Nee, de situatie van God lijkt meer op de onze. De chaos is er al, en de geest waait al over de wateren. En dan gaat God, die die geest is, scheiden en scheppen, behoedzaam haast, dag voor dag. Een proces dat vandaag als elke dag doorgaat.

Schrijft de dichter van Genesis 1 al niet over God als tovenaars, hij schrijft al helemaal geen homerun naar de schepping van de mens, integendeel. Het betreft eerder een liefdesgedicht over het geheel. Als ik er de woorden van een klassieke Chinese zen-tekst voor mag gebruiken, toont het gedicht: 'alles heeft van oorsprong een eigen waardevolle functie, in relatie tot al het andere'. De mensen treffen wij aan *in* de schepping, geschapen op dezelfde dag als de landdieren.

De dichter geeft ze wel een bijzondere opdracht. De dieren, zo zegt de dichter, werden geschapen *verschillend* van God. En de mensen, *gelijkend* op God. Wat is die beeltenis van God die mensen kunnen belichamen, en die ze ergens, zo gelooft de dichter, al reeds belichamen? Wat mij zo treft aan die stapsgewijs scheppende God is dat Hij/Zij telkens even stopt, en kijkt, alsof vanuit verbazing: het is goed. En God ziet zelfs, na de mensen en de dieren erbij te scheppen, dat het *heel goed* is.

En dan die zevende dag. Dan rust God - en, staat er, zo *voltooit* God de schepping, door te rusten. Gods rusten is een *voltooiën*, wat betekent dat?

Het deed me denken aan een documentaire over Karel Appel. Die werd in zijn atelier gefilmd. Na het gebruikelijke gooi-en-smijt werk met verf, zo wild als hij dat deed, zat hij uren stil voor een doek zonder er nog iets aan toe te voegen. 'Wat doe je?', vroeg de documentaire-maker. 'Ik kijk het af', zei Karel Appel. Het nam de tijd die het nam: kijken wat er in zijn scheppingsdrang allemaal gebeurd was - waar dat doek, die kwast, de innerlijke bewegingen toe hadden geleid. En dan: 'JA, HET IS GOED'.

Ik zou dat wel wat meer willen doen. (En hoe is dat bij u?) Scheppen *en ook* stoppen, en het even aan kijken, contact maken met wat we gemaakt hebben. Voor de duur van de tijd die het neemt. En dan, als het goed is het duidelijk zeggen: 'het is goed'. Of: 'nee, zo niet'. En in dat geval weten: volgende keer doen we het anders. Op weg naar 'goed, heel goed'. Vanuit een innerlijke stem, omdat wij het zelf willen, vanuit wat we voor ogen hebben met *ons* scheppen. Verzet begint niet met grote woorden, zei de dichter Remco Campert, maar met kleine daden. Zoals storm met zacht geritsel in de tuin. Zoals brede rivieren met een kleine bron verscholen in het woud. Zoals liefde met een blik.

- *Voorbedes*

In stilte leggen wij onze verlangens aan u voor, met of zonder woorden vanbinnen...

In stilte leggen wij onze zorgen aan u voor...

In stilte leggen wij onze dankbaarheid aan u voor, over wat er goed is aan de aarde, haar bewoners en aan onszelf...

Wij vragen u om kracht voor degenen die het verschil willen maken, draag hen en geef ze vreugde. Amen.

- *Zegen*

"De Levende ziet ons aan en zegt: het is goed, heel goed."

Laten wij om dit te bekrachtigen elkaar de hand geven en het misschien zeggen, je bent goed, het is goed.

"Amen. Echt waar!"